

Kritik av den politiska organiseringen: Inledning

Det bästa i min bok är 1. (därpå beror *all* förståelse av fakta) den redan i *första* kapitlet framhävda *dubbelkaraktären* hos arbetet allteftersom det uttryckes i bruksvärde eller bytesvärde; 2. behandlingen av *mervärdet oberoende av dess särskilda* former som profit, ränta, jordränta etc.¹

Frågan om kommunisters förhållande till det kapitalistiska samhället, och kanske allra helst förhållandet till den klass de håller för den samhälleliga kraft som utgör kommunismens verkliga rörelse, är av central betydelse för varje ”politiskt” sammanhang – parti, organisation, kollektiv, tidskrift. Kanske än mer så för en ”teoretisk” tidskrift som *riff-raff*, som efter borgerliga (i vidaste bemärkelse) måttstockar vid första anblicken kan tyckas äga minst av omedelbart existensberättigande, och som därtill kanske endast är ett mer eller mindre icke-lyckat resultat av den kapitalistiska arbetsdelningen. Vi sökte i och med vårt förra nummer att inleda en lokalisering av oss själva – för oss själva och våra läsare – med hjälp av konceptet ”praktisk reflexivitet”² (ledsagade av Marx’ första Feuerbatches³ och den brittiske marxisten Richard Gunn⁴). Med detta vårt sjunde nummer ämnar vi fortsätta detta lokaliseringsförsök – varför vi givit numret temat ”Kritik av den politiska organiseringen”.

Frågan om (och kritiken av) den politiska organiseringen hänger intimt samman med frågan om klassmedvetandet och dess ursprung.⁵ Den ”obligatoriska” startpunkt vi stakat ut för bestämmandet av den kommunistiska rörelsen / klassmedvetande är den *kritiska determineringen* av Marx’ itutagande med den politiska ekonomin, just genom ”sin dubbelkaraktär som realabstraktionsteori och kritik av medvetandets reifierade former”. För som vi skrev i förra numret, den borgerliga ekonomins (och filosofins och politikens etc.) begrepp är inte godtyckligt framtagna för att medvetet fördunkla det kapitalistiska samhället som ett utsugningssamhälle, utan ”objektiva tankeformer”.⁶ Ur denna *kritik* kan vi så ”dra fram den politiska teorins grundläggande begrepp, klassteorin och statsteorin” (se Marramao, längre fram i detta nummer), och med dem som bas – en organisationsteori.

Frågan om Marx’ metod för sitt vetenskapliga arbete har allt sedan Marx själv levde och verkade varit en stötesten i arbetarrörelsen. Och då kanske inte främst metodfrågan i sig, utan de implikationer den får för tolkningen av Marx’ kritik av den politiska ekonomin.

Med det förra numret försökte vi, till stora delar med brittiska Aufhebens hjälp, att diskutera undertiteln till Marx’ *magnum opus*, det vill säga kritiken av den politiska ekonomin, och då med starkast emfas på dess *kritiska* programförklaring. Som kritik av den politiska ekonomin (*qua* ’ekonomi’), och inte som en ny ”proletär” ekonomi, satte vi den marxiska teorin i det sammanhang Marx placerat både sig själv och sitt arbete mitt i, det vill säga kapitalismen och rörelsen för dess störtande (kommunismen). Vi avfärdade med detta en specifik marxsk kristeori (och alltså ekonomi i allmänhet, liksom en marxsk filosofi, historia, sociologi etc.), även om krisernas förekomst naturligtvis är ett moment i Marx övergripande teoretiserande. För att kosta på oss en travesti av självaste Marx – han ägnade sig åt tysk filosofi på morgonen, engelsk nationalekonomi på eftermiddagen och fransk socialism på kvällen, allt efter vad han ville, utan att för den skull någonsin bli tysk filosof, engelsk ekonom eller fransk socialist.⁷

Frågan om abstraktionsnivåer och framställningsform är således centralt, både för att förstå kapitalismen och Marx. Forskningsarbetet (*Forschung*) och framställningen (*Darstellung*) är alltså det förhållande vi bör hålla i minnet då vi studerar, värderar och drar revolutionära slutsatser av Marx’ kritik av den politiska ekonomin; det senare (framställningen) kommer till uttryck i *Kapitalets* första band och 1859 års *Till kritiken av den politiska ekonomin* och det förra (forskningen) i de av Marx opublicerade anteckningsböckerna som nu finns – något så när, men tack och lov – redigerade och utgivna som (viktigast) *Grundrisse* och *Teorier om mervärdet*. Band II och III av *Kapitalet* kan anses inta ett slags mellanställning, då det var

¹ Marx till Engels, 24 augusti 1867, appendix till *Kapitalet*, Band I, s. 732.

² Se vår redaktionella inledning till #6, ”Förbi förfall och vidare”. Läs och/eller beställ tidningen på vår hemsida: www.riff-raff.se

³ Dvs. ”Huvudfelet med all hittillsvarande materialism ... är att föremålet, verkligheten, det sinnliga, bara uppfattas i form av *objekt eller åskådningen*; däremot inte som *sinnlig mänsklig verksamhet*, inte som *praxis*; inte subjektivt...”, *Människans frigörelse*, s. 131.

⁴ I vårt fall lånat från hans essä ”Against historical materialism: marxism as a first-order discourse” i *Open marxism*, vol. II, Pluto Press, London 2002.

⁵ Vad gäller klassmedvetande och dess ursprung ämnar vi återkomma till en mer explicit diskussion kring detta i ett framtida nummer (kanske rent av nästa); utan att (logiskt-teoretiskt) gå händelserna i förväg så kommer mycket av det vi diskuterar i detta aktuella nummer att kretsa även kring detta, om än kanske mer mellan raderna.

⁶ Jfr det kanske mest centrala stycket i *Kapitalets* första band, som avslutar det första kapitlet, ”Varans fetischkaraktär och dess hemlighet”, fr.a. s. 66.

⁷ Vi rekommenderar läsaren att ta del även av vårt förra nummer för att denna inledning, liksom numret som helhet, skall fås i sitt sammanhang.

Marx' vapenbroder Engels som redigerade dessa för publicering utifrån Marx' anteckningar.⁸ Marx själv var tydlig på denna punkt:

Vid analys av de ekonomiska formerna duger ... varken mikroskop eller kemiska reagenser. Abstraktionskraften är dess enda hjälpmedel. (Marx, *Kapitalet* Bd I, Förord till första upplagan, s. 3)

Vidare klargör Marx att:

... all vetenskap vore ... överflödig, om tingens företeelseform och väsen direkt sammanföll. (Marx, *Kapitalet* Bd III, s. 724)

Därmed måste:

... framställningssättet formellt skilja sig från forskningsmetoden. Forskningen har att i detalj tillägna sig stoffet, analysera dess olika utvecklingsformer och uppsåra det inre sambandet. Först sedan detta arbete är fullbordat, kan den verkliga rörelsen tillfredställande beskrivas. Lyckas detta, så att stoffets eget liv abstrakt återspeglas i framställningen, kan det komma att se ut, som om man hade att göra med en konstruktion a priori. (Marx, *Kapitalet* Bd I, "Efterskrift till andra upplagan", s. 13)

Denna marxiska metodfråga diskuteras ingående av italienaren Giacomo Marramao i "Kristeorin och konstitueringsproblemet"⁹. Den omedelbara kopplingen till diskussionen i förra numret är att Marramao knyter upp metodfrågan dels till diskussionen om de kapitalistiska kriserna och kapitalismens sammanbrott/ändlighet som fördes i och kring den rådskommunistiska rörelsen (företrädd av Pannekoek, Korsch och Mattick) och dels kring en av portalfiguerna i vad som kommit att kallas den autonomistiska marxismen, italienaren Raniero Panzieri, och den påstådda rättvändningen av Marx som han här får stå som representant för, dvs. anspråket på att vända teoretiskt fokus från "kapitalet" till "arbetarklassen". Detta "tillbaka till arbetarklassen" är emellertid paradoxalt, då det samtidigt visar vägen mot en verklig förståelse av det antagonistiska kapitalförhållandet *qua* klasskamp, men genom att han via denna approach gapar efter mycket, mister han mer eller mindre hela stycket då han, som så många andra, "misstolka[r] framställningens funktion och betydelse". Marx själv skrev följande till Engels efter att ha berättat om den struktur han tänkt sig för andra och tredje bandet av *Kapitalet*: "... avslutningen blir *klasskampen*, där vi kan studera rörelsen och hela eländets upplösning"¹⁰. Märk väl *mot slutet av Kapitalet!* Det är genom denna paradox som Panzieri slår följe med Korsch och Pannekoek längs "subjektivismens" återvändsgata. Samtidigt är det här som Marramao menar att den marxistiska teorins *parias*, Mattick och Grossmann, i sitt teoretiserande hamnar närmare både Marx och de verkliga förhållandena. Men även om de lyckas presentera klassmedvetandets ursprung i de kapitalistiska (re-)produktionsförhållandena och att det framträder teoretiskt i kritiken av den politiska ekonomin, så reduceras deras medvetande- och revolutionsteorier till att vara kapitalismens "ekonomiska krisers" siamesiska tvilling, vilket gör att de "objektivistiskt och mekaniskt reducera[r] konstitueringsproblemet". Deras teoretiska förtjänster framstår snarare "ex negativo" vid en jämförelse med just Korsch, Pannekoek (och Panzieri).

I sin text om demokratin inleder Leo Björk en, för oss ny, diskussion om ett kommunistiskt perspektiv på den borgerliga demokratin. (Detta utifrån brittiska Antagonism Press' internationellt spridda pamflett *Bordiga versus Pannekoek* som vi har översatt¹¹ och ämnar publicera senare i år.) Klasskampen ses av många socialister som en kamp om makten. Men, som L.B. frågar sig, vilken makt? Oftast handlar det om en formell makt, som i sig "mystifierar proletärens verkliga existensbetingelser", där kampen "reduceras till en strid om principer" med ett perspektiv för makt över ekonomin eller politiken. Men "proletariatets verkliga situation visar oss att kampen gäller *makten* över vår *livsaktivitet*", det handlar inte om någon kamp om juridisk, moralisk eller metafysisk individuell frihet. Demokratin, som ett uttryck för klassförhållandena under kapitalismen, vilar på arbetsdelningen mellan beslut och utförande, mellan beslutsfattare och exekutörer. Men "mot demokrati och självförvaltningsfetischism måste vi ... förstå kommunismen inte som *demokratins utvidgning till ekonomin*,

⁸ Se t.ex. Karl Korsch's anmärkningar kring detta i hans *Karl Marx*, kap. 2. vii, "Varufetischismen", fotnot 1, *för kommunism* <http://geocities.com/forkommunism/texter/korsch_km_2vii.html>.

⁹ Ursprungligen i *Critica marxista* nr 2–3, 1975.

¹⁰ Marx till Engels, 30 april 1868, *Brev i urval*, s. 85

¹¹ Skriften innehåller i original en längre inledning från redaktörerna samt en text vardera av Anton Pannekoek och Amadeo Bordiga som uppehåller sig vid förhållandet mellan klass och parti. Håll ögonen öppna på vår hemsida om när pamfletten släpps, eller förhandsbeställ från info@riff-raff.se.

utan som *förgörandet av bådadera* så som vi känner dem idag.”

Som bilaga till denna utredning följer ”Ta över fabriken eller ta makten?”, författad 1920 av Amadeo Bordiga. Här kommenterar han den våg av fabriksokupationer som vid denna tid sveper över Italien. Bordiga erkänner att dessa händelser visar på ”en särskild typ av medvetenhet bland arbetarmassorna”, men istället för att (och till skillnad från åtskilliga andra) sjunga ut några kritiklösa lovsånger lyfter han i denna artikel ett varningens finger: ”Vi vill inte att arbetarmassorna ska fästa sig vid idén att det enda de behöver göra för att ta över fabriken och göra sig av med kapitalisterna är att upprätta arbetarråd ... Fabriken kommer att erövras av arbetarklassen – och inte bara av arbetsstyrkan anställd i den, vilken skulle vara alldeles för svag och icke-kommunistisk ...”

Med olika namn och under olika former dyker emellanåt kravet på ”medborgarlön” upp från ”alternativare” av olika schatteringar¹², något som är allt annat än ett svenskt fenomen (tvärtom visar det på generella tendenser som till och från tränger upp till ytan som kapitalistiska karaktäristika och som, *qua* karaktäristika, visar sig i flera olika länder). Tyska Wildcat skrev om detta 1999 och visade hur detta *reformkrav* i slutändan syftar till att försöka rädda kapitalismen. Deras text har vi översatt från den pamflett som utgavs år 2000 av tyska Wildcat, belgiska Mouvement Communiste, brittiska Aufheben och italienska Precari-Nati som en gemensam internationell diskussion om reformerandet av den kapitalistiska välfärdsstaten.¹³

Vi har även glädjen att presentera en styvt 160 år gammal text som även den kretsar kring dessa frågor, Karl Marx: ”Kungen av Preussen...” från 1844, som alla – tendentiösa – Marxutgivningar i Sverige fram till idag har förbisett. Som kritik av sin *före detta* partner Arnold Ruge, inklusive nödvändigheten av att rentvå sin egen person som enligt rykten sades ha varit den ”preussare” som skrivit om den preussiske kungen och den stundande samhällsreformen, gör Marx upp med idén om revolutionen som blott *politisk, ekonomisk* eller för den delen *filosofisk*. Detta mot bakgrund av det schlesiska arbetaruppror som föranlett den preussiske kungens och bourgeoisieens bryderier. Mot synen på de schlesiska arbetarnas uppror som isolerade och prematura skrev Marx att oavsett hur begränsad en industriell revolt än är så innehåller den ”i sig en universell själ”. En ”social revolution besitter ett totalt perspektiv eftersom den – även om den är begränsad till ett enda fabriksdistrikt – representerar en människans protest mot ett avhumaniserat liv, eftersom den framåtskrider från det enskildas, det verkliga individuella, perspektiv, eftersom den gemenskap vars separering från sig själv den enskilde reagerar mot, är den sanna mänskliga gemenskapen, människans natur”. ”Varje revolution upplöser samhällets gamla ordning; i så måtto är den social. Varje revolution störtar den gamla härskande makten; i så måtto är den politisk. ... All revolution ... är en politisk handling. Men socialismen är inte möjlig utan revolution. Den behöver denna politiska handling på samma sätt som den behöver förstörelse och upplösning. Men så snart som dess organiserande funktioner börjar och dess mål, dess själ framträder kastar socialismen sin politiska makt åt sidan.”

I detta nummer har vi äntligen även ett uttryckligen polemiskt bidrag, ”Anti-aktivismens nödvändighet och omöjlighet” av J. Kellstadt, som vi (utan att ha lyckats komma i kontakt med och få klartecken från författaren) lånat från *The bad days will end*, som kritiserar texten ”Ge upp aktivismen” som på engelska förekommit i ett par tidningar, så som brittiska *Do or die* och amerikanska *Collective action notes*, och som översattes till svenska av numera upplösta Stockholms autonoma marxister och gavs ut som fotokopierat studiehäfte. Texten kritiserar även den text från nämnda CAN som vi publicerade i vårt första nummer, ”Ömtåligt välstånd? Ömtålig social fred?” av Curtis Price. Vad Kellstadt menar är den huvudsakliga bristen med uppgörelsen med och uppgivandet av aktivismen är den i grunden voluntaristiska – dvs. idealistiska – medicinen, där författaren ”mer [tycks] intresserad av hur den enskilda aktivisten ser och erfar sig själv än vilken ställning de verkligen har i samhället.” Kritikens största svaghet är så ”den ensidiga betoningen av den ’subjektiva’ sidan av aktivismen som socialt fenomen. ... Implikationerna är uppenbara: sluta upp med att hålla fast, släpp rollen, ’ge upp aktivismen’...” Prices text i sin tur blir paradoxal då han helt förringar sin egen praxis – som *teoretisk* tidskrift som huvudsakligen ”kommunicerar ... med olika ’militanter’ snarare än med ’vanliga arbetare’” där han mot slutet ger förslag på kommunistisk verksamhet med utsikter att bära frukt; dvs. ”autonoma ’arbetarundersökningar’”; ”lokala nyhetsbrev som ... strävar efter att reflektera över och sprida informationen om den pågående vardagskampen i det lilla”; ”informella nätverk ... som uppmärksamma[r] ... ’vardags’-kampen”; ”work resistance’-grupper som diskuterar små men konkreta sätt att sammankoppla folks olika arbetsområden...”¹⁴ Vi, precis som Kellstadt, hoppas här att Price väljer att inkludera sig själv och CAN (och kommunistisk

¹² Vi sträcker oss inte så långt som till att benämna dem ”vänsterister” eftersom en av de mer tongivande krafterna för ”medborgarlön” är miljöpartiet de gröna.

¹³ Ytterligare en av texterna från denna pamflett föreligger på svenska, även den av Wildcat: ”35-timmarsveckan: den verkliga innebörden av arbetsförlängningen”, *Folkmakt* #25, 2001.

¹⁴ *riff-raff* #1, s. 42f.

teoretisk praxis överhuvud) i framtiden – tyvärr, men säkert av andra orsaker, har CAN inte kommit med något nytt nummer sedan nämnda nummer 16–17 från år 2000. Bland de i övrigt intressanta texter som tidningen brukar innehålla, hade vi t.ex. gärna sett ett ”svar” på dessa invändningar.

Den kanske mest förödande teoretiska klusterbomben den här gången är författad av vår redaktionsmedlem Marcel och bär det ljumskrusande namnet ”Angreppets och undandragandets kommunism”. Denna text har vållat mycket diskussion inom redaktionen och verkligen satt stimulerande griller i huvudet på oss alla. *Emellertid* måste vi påpeka här på en gång att texten inte representerar redaktionen som helhet utan – åtminstone i dagsläget – endast har författaren som ansvarig. Med detta inte sagt att vi inte ställer oss bakom någon aspekt av texten. Tvärtom, många sidor speglar *mycket bra* var vi i redaktionen står och vartåt vi syftar, och andra *mer än så*. Dock förekommer aspekter – och inte alltid så lite fundamentala aspekter – som gör att vi väljer att publicera texten i det (mer) polemiska blocket i sällskap med Kellstadt.

Vad gäller textens tangeringspunkter med vårt ”organisationstema” så är de många – dels genom diskussionen om kapitalets organisering av oss (som arbetskraft), dels som en kritik av olika partiteorier, samtidigt som den ger en del (medvetet) vaga förslag till organisering. Den röda tråden genom essän är förhållandet mellan teori och praktik, ”det vill säga den kommunistiska teorins organisatoriska betydelse”. Denna organisatoriska betydelse framträder i försöket att *specificera kommuniseringsrörelsen* i sina (schematiskt) två aspekter: kommuniseringen som ”intern rörelse i klasskampen” och som ”extern dimension”. Dessa aspekter produceras, även om de är sammanvävda, av ”skilda former av praktiker”. Den förra måste ”utvecklas och avanceras” innan den senare kan komma till uttryck på samma sätt som, till exempel, den formella underordningen sker innan och är en förutsättning för den reella. Övergången mellan dem handlar om övergången från ”negativ kritik av kapitalet till en skapande kritik, det vill säga en konstitution av nya icke-merkantila förhållanden”. ”Den interna rörelsen mot kapitalet är de kapitalnegerande tendenserna i den faktiska klasskampen och den externa dimensionen är de ytor där andra förhållanden än kapitalismens produceras.”

Den punkt där åsikterna gick mest isär är kring den uppgörelse med ”marxismens myt om proletariatet” som författaren skissar redan i inledningen, det vill säga det som vi t.ex. i förra numret diskuterade om kommunismen som ”ett resultat av en intern motsättning i kapitalförhållandet”, som *Aufhebung*, som ”teleologi” etc. Diskussionerna kretsade bl.a. kring huruvida denna uppgörelse verkligen stod i motsättning till det vi diskuterade i vår redaktionella inledning till förra numret eller om det istället fanns (och finns) implicit i det att även om kommunismen inte är kapitalismens mål, så är kapitalismen likväl en förutsättning för kommunismen. Vi lär återkomma till dessa mycket viktiga frågor.

Vi publicerar även utdrag ur en korrespondens mellan delar av riff-raff-redaktionen och Gilles Dauvé som kretsar kring debatten mellan brittiska *Aufheben* och franska *Théorie Communiste* om de förras *Decadence*-trilogi som vi publicerade i förra numret, men som naturligtvis egentligen rör sig kring mer fundamentala frågor för den kommunistiska teorin, så som metodfrågor, värderingar av historiska erfarenheter, subjekt–objekt-dialektiken osv.

Eventuella oroliga själar – i ”the swamp” och annorstädes – kan vi lugna med ett besked om att vi i en eller annan form kommer att publicera en kommentar på vår hemsida gällande den ”kritik” av *riff-raff* som förekommit i spalterna i *Internationell revolution*. Frågan gällde främst synen på kapitalismens förfallsepok (som vi, genom *Aufheben*, alltså kritiserade i förra numret) och de implikationer denna syn får för kommunister och arbetarklassen som helhet. Vi vågar dock inte utlova något datum för tilldragelsen.

Vi ber om ursäkt att detta nummer dröjt en smula, även om vi aldrig föresatt oss någon rigid periodicitet. Den som väntar på något gott... Och det faktum att vi tar den kommunistiska teorin på allvar gör att vi inte vill haspla ur oss allt för snabba teoretiska omdömen, även om hela vårt projekt till stor del bär karaktären av att testa nya vägar snarare än att reproducera sekelgamla sanningar från den ena eller andra Marxskolan. En orsak till ”förseningen” är naturligtvis vår premiär som bokförlag i och med Gilles Dauvés *Vägrandets dynamik*, som med råge fyllde eventuellt tomrum mellan förra numret och detta. Vi vågar emellertid lova att nästa nummer skall komma tidigare än om ett år. Och som vi nämnt i denna inledning så kommer vi inom kort att ge ut en pamflett (*Bordiga versus Pannekoek*), vilket åtminstone delvis torde stilla den värsta hungern efter teori. Till detta finns det även *vaga* planer på att ge ut Paul Matticks bok om kristeorier, men detta lämnar vi i nuläget öppet.

När det sedan gäller de ”politiska” implikationerna av diskussionerna i detta nummer så intresserar vi oss även för allmänningar, ”workfare”/den nya välfärdsmodellen, den ”andra” arbetarrörelsen, informell arbetsplatskamp och teorier om samhällsfabriken. Globalt sett är kanske det mest angelägna i nuläget att få ett grepp om klasskompositionen i Asien med de uppblussande upproren som sprids i den gamla staliniststyrda östblocksregionen, t.ex. i Kirgizistan. Även i Kirgizistans grannland, den snabbt växande ackumulationsgiganten Kina, finner vi en underjordisk arbetarrörelse i vardande. Enligt

New York Times utbröt inte mindre än 60 000 upploppsreoler i Kina enbart under det gångna året. Situationen är oerhört tillspetsad. Alla oberoende arbetarorganisationer är hårt ansatta av repression, inklusive regelrätta avrättningar. I Uzbekistan har statens permanenta undantagstillstånd gått så långt som till att dränka protester i staden Andizjan i blod med öppen massaker på många hundra civila, vilket följts av försvinnanden.

Loren Goldner¹⁵ gör analysen att åtminstone Kina befinner sig i en liknande situation som Ryssland årtiondena innan 1917, med möjligheten att en resning svämmar över, spränger de borgerliga ramarna och blir ”permanent”, det vill säga slår över i en proletär revolution (samma bedömning som Marx gjorde om Tyskland 1848). I vilket fall som helst så är det asiatiska dramat ett tema som vi har all anledning att återkomma till. I dagarna nås vi t.ex. av tecken på ett handelskrig i vardande mellan å ena sidan Kina och USA och å andra sidan Kina och EU. USA, informerar oss DN den 19 maj, noterade förra året ett rekordstort underskott i bytesbalansen med Kina med 125 mdr USD, något som kan förvärras i år på grund av de kvoter som slopades vid årsskiftet på tekovaror. Nu finns en växande amerikansk rädsla för en kinesisk importflod av stål, bilar och andra strategiska produkter, vilket gjort att amerikansk industri och fackföreningsrörelse satt allt hårdare press på kongressen att agera. Bush har så i dagarna förklarat att Kinas lågt värderade valuta inte är förenlig med en fri världshandel – och varnar, i frihandels namn, att införa handelsrestriktioner om inte Kina revalverar.

Samma värnande om frihandeln har även föranlett EU att återinföra de restriktioner för textilimport från Kina som slopades, även de, vid årsskiftet. EU hotar att införa kvoter på t-tröjor och linnegarn om inte Kina agerar för att minska sin export. Drivande nationer för återinförda restriktioner är främst Portugal, Grekland och Slovenien. Emellertid gällde inte de slopade handelsrestriktionerna endast Kina utan generellt, så stryker man importen från Kina så kommer denna att dirigeras om till exempelvis Indien och Pakistan. Vi kan än en gång referera till det marxiska gamla skägget:

... i allmänhet är dagens protektionistiska system konservativt, medan frihandelssystemet är destruktivt. Det bryter upp gamla nationaliteter och driver fram motsättningen mellan proletariatet och bourgeoisien till sin extrema punkt. Med andra ord skyndar frihandelssystemet på den sociala revolutionen. Det är endast i denna revolutionära mening, mina herrar, som jag röstar för fri handel. (”I frihandelsfrågan”, 1848)

riff-raff, maj 2005

Litteratur

- Marx, Karl, *Grundrisse – Grunddragen i kritiken av den politiska ekonomin* (urval), Zenit/Rabén & Sjögren, Halmstad 1971.
 Marx, Karl, *Kapitalet* Bd I, Bo Cavefors Bokförlag/Clarté, Uddevalla 1969.
 Marx, Karl, *Kapitalet* Bd III, Bo Cavefors Bokförlag/Clarté, Köthen 1973.
 Marx, Karl, *Till kritiken av den politiska ekonomin*, Arbetarkulturs förlag, Stockholm 1970.
 Marx, Karl, *Människans frigörelse: Karl Marx ungdomsskrifter i urval och översättning*, Daidalos, Göteborg 1995.
 Marx/Engels, *Brev i urval*, Gidlunds, Stockholm, 1972.
 riff-raff #1, 2001.

¹⁵ ”China in the contemporary world dynamic of accumulation and class struggle: A challenge for the radical left”, *Break their haughty power*
 <<http://home.earthlink.net/~lrgoldner/china.html>>